

שלוש פעמים

אני מודה: מימי לא הייתי אדם טרוד ביותר; בעבודתי היה תמיד מעין קורטוב של שעמום. משום כך השתוקקתי תמיד למיני שינויים ומקרים יוצאים מגדר הרגיל, וכשבא אלי פעם אחד מידידי וביקש ממני לבוא אליו לזמן קצר והפציר והבטיח הבטחות של מה בכך, לא סירבתי לו ונסעתי וקרה:

באחת מתחנות-הדרך עמדתי על הרחבה והתבוננתי, לא היתה לי הרגשה שאני בדרך. שאני נוסע. על פסי-המסילה שבין הרכבת שלי ובין הרחבה עמדה רכבת שניה. בלי משים העברתי את עיני על חלונות-הקרונוט והרגשתי בפני אשה צעירה. ומצאה חן: מבט-עין פשוט, הבעת-פנים שלא היה בה אף אחד ממיני הטיפשות המרובים, שהיו ידועים לי כבר אז, ומגבעת רחבת-שולים, מתאמת מאד לפנים האלה. היא היתה יפה. רגעים אחדים הבטתי. היא הרגישה בדבר והתחילה מביטה בי. בפשטות ובלי כוונות הביטה. ומצאה חן יותר ועוררה רצון להיכנס לקרונוה ולבוא עמה בדברים. לא היה עמי אלא צרור פעוט: מגבת. השאר, כל החפצים, היו ברכבת שלי, בקרון המיוחד למטען. לא הרביתי להתיישב בדבר ולשקלו, כי זה ימים ושנים כבר היתה קבועה בלבי הכרה, שאסור להחמיץ מקרים כאלה. נכנסתי אליה, והיא החכמנית, כבר ידעה, שאליה אני מתכוון. וקודם שהספקתי לגשת אל ספסלה, פינתה מקום בשבילי בלי ביישנות רגילה. והתודענו. מי הושיט ראשונה את היד ומה היה דיבורה הראשון – אין אני זוכר. הרגשתי את עצמי בטוב. התחנה כבר היתה מאחרינו. ידעתי, שאף הרכבת הקודמת שלי כבר הלכה לה עם חפצי – ולא התחרטתי. לקשה לי לברר בדיוק, מה גרם בדבר, אבל אותה אי-הבנה רגילה בין אדם לאדם, המקפחת כמעט את כל האושר בעולם, לא שררה אז ביני ובינה.

דיברנו כאנשים, המכירים זה את זה תקופות-חיים הרבה, או כילדים, שנזדמנו יחד בפעם הראשונה וטעמים חיצוניים להתרחקות אין להם. העפות אחדות של עיניה ביקשו ממני להתנהג בפשטות ובגילוי-לב והבטיחו גם לי את הדברים הטובים האלה. לאחר שתי שעות כבר ידענו שנינו את הכל: היא – מי אני, ואני – שעד שנות ההתבגרות שלה חיתה מלבר ככל הנערות, ומלגו קלטה-קלטה לתוך לבה המון התבוננויות שונות, שהשתלבו זו בזו והונחו שם בלב, שכבות על גבי שכבות. שנות-ההתבגרות עברו עליה תוך כדי פריחת כל הכוחות הגופניים והנפשיים, ועכשיו, אחרי שגלי-ההתבגרות כבר נחו להם והורישו אותה מין לאות פנימית, שאין כמוה לנעימות, היא חיה לה לבדה בעיר פלוניית, "ישר, בלי חשבונות רבים". עיניה היפות, המצפינות בעומקן מעין נובע של הבנה, תבנית גופה ותנועותיה ליבבו אותי, הבחור, ומשכוני אליה. רצוני היחיד היה, שהשעה, שנהיה מוכרחים להיפרד זה מזו, תרוחק ככל האפשר. לגדולות מזה לא פיללתי. אותה שעה לא פיללתי.

כשנגשה הרכבת שלנו לתחנה אחת ועמדה תחתיה, כאילו עיכב אותה מישהו בחוזק יד, והאופנים ניתקו מאליהם כדי סיבוב אחד אחורנית, נזדעזעו הקרונות וכל הנוסעים נרתעו. בהרף-עין זה הרגשתי, שבאצבעותי שלובות אצבעותיה. הצלפתי עין עליה, היא – עלי, ואצבעותינו היו שלובות רגע אחד יותר מן הזמן, שהיה נחוץ לשם הרגעת הרוחות מחמת ההזדעזעות הפתאומית. זאת הרגשנו והבינונו שנינו. מקרה קל זה ועוד אחרים דומים לו הלבישו אותי רוח-עוז. וכשנוכחתי אחר כך שטובה היא אשה צעירה זו וטהורה, הפלטתי מפי – לא אתבייש: פני נתאדמו קצת – הצעה לנסוע עמה יחד וללוותה עד ביתה.

- בבקשה, בשמחה רבה! – ולתוך הסכמתה גונב רטט של סיפוק-רצון. אל עירה הגענו לפנות ערב. עברנו רחובות אחדים ובאנו אל חדרה. שלשה ימים הייתי אז בגן-עדן. זו היתה הלטיפה החמה הראשונה, שיד רכה של אשה יפה ליטפה אותי. נתקרבתי אליה, אל לובה, יותר מלחברי היקר לי ביותר. חדרה היה לא-גדול; לא היה בו מן המציאות המגרה ולא כלום; שלוחה מרגעת קרמה את הכל. לבני-אדם קרובים זה לזה ביותר, שנקלעו יחד מזמן לזמן למדורות

שונים של יסורים או שמחות ושעברו ביחד, מתוך מלחמות פנימיות, מדרגות אחדות של התפתחות – לבני אדם כאלה יש לשון מיוחדת להם, הרבה מלים פושטות את מובנן הרגיל בין שאר בני-האדם ולובשות מובן אחר. מיוחד. למושגים דקים אין מלים בלשונם ומשמשים להם במקומם רמזים, מבטים וכיוצא באלה. בלשון מיוחדת כזו דיברנו אני ולובה. ורק יום אחד הכרנו זה את זה....

בלילה-בלילה כשהייתי שוכב על הספה, מכוסה שמיכה חמה, ספק ער וספק אחוז קורי-שינה, היו באים ההרהורים בדבר מצב-הדברים שביני ובינה. היו עולים על זכרוני כל מקרי היום, כל העוויות-פניה, מבטיה, ואחר כך הרגשותי אני, אחת אחרי אחת. וסוף כל סוף היתה נולדת בלבי כעין הכרה, שאמנם דבק אני בלובה, אוהב אני אותה, אבל לא אותה אהבה שסופה נישואים. זה היה ברור לי. גם יחסיה של לובה אלי היו כאלה. בישנית לא היתה ופעמים אחדות דיברה עמי על ימי ההתאהבות והאהבה, שאליהם היא מחכה וכמהה זה כבר. ואני הייתי יושב תחתי, נצרב מברקי אישוני עיניה; ובעוד אני מצייר בדמיוני את לבה פנימה, כשהוא פועם פעימות-פעימות שם, בכיס-הלב, הייתי חושב ומכיר, כי לא אלי, לא אלי היא מכוונת את דבריה. כך היה הדבר בשלשת הימים הטובים ההם.

רציתי ליישב לעצמי את הדבר המשונה: חי אני במחיצת אשה צעירה, יפה וטובה, כל-כך פיקחית, כל-כך קרובה לי, כל-כך מהנה אותי, - ומחשבה, שהיא צריכה או עתידה להיות אשתי ואני צריך או עתיד להיות בעלה, אינה באה לא לי ולא לה. מפני-מה? רציתי ליישב ולא יכולתי. כל הנועם שבעולם ירד, בא התכנס אז בחדרה הנחמד, ויפנק אותי, וילטף, ויגע ברחמים רבים בדקות שבנימי-לבבי, וירווני עונג, נחת ושלוחה. אולם לשהות במצב כזה עמה יחד ולפרפר ככה באווירה לא יכולתי, ונסעתי לעירו של ידידי.

זה קיבלני בסבר פנים יפות. הוא היה רווק כמוני וישבנו ביחד, בחדר אחד. כעבור ימים מספר קניתי לי מכרים אחדים וחייתי כמו שחיו כל בני-סביבתי.

רשמי לזבה הלכו הלוחך והימוג מלבי ועד שכתבתי לה את מכתבי הראשון עברו כשני חדשים. פקפקתי בדבר, אם לכתוב לה או לא. ברור היה לי, שכל התקרבות ביני ובינה הנאה וכאב משמשים בה בערבוביה, וכשגמרתי בלבי לכתוב לה, נוכחתי לדעת, שכשם שהיה לי קל לדבר עמה על כל מה שרציתי, פה אל פה, כך קשה לי לכתוב לה אף על הקטן שבדברים. תשובתה באה כעבור חודש-ימים ושום דבר מיוחד לא היה בה. אז הוספנו להחליף מכתבים מזמן לזמן, אף-על-פי ששנינו התרשלנו בדבר ובכל מכתב ומכתב היו ניכרים סימני-ליאות.

קבלת מכתב ממנה היתה נעימה לי, תכתוב לה מה שתכתוב, תכתוב לה כמה שתכתוב והסגנון אחד הוא תמיד, ובכל פעם אני רואה בנייר את תמונתה, את עיניה המבינות הרבה, את רישומי-הפנים הרכים שלה, ומרגיש אני את נגיעתה החמה. ועוד פרט אחד: קורא אני את מכתבה ומכיר, שבקרב המלים פנימן מסתמנים איזו דברים לא-ברורים, מסתמנים ומתיראים, כביכול, להיראות.

במכתב אחד באה והודיעתני, כי בימים האחרונים נתאהבה. כל פרטים לא היו במכתב הקטן ההוא, שסגנונו היה פשוט, טהור ולוקח-לב כמו תמיד. כשקיבלתיו נתחמץ לבי מעט. כנראה, לא היתה אהבתי אל לזבה נקיה לגמרי מחלומות רפויים. אבל פצע-לבי בטל בשמחה הרבה שתקפתני. שמחתי על דברים שונים: על לזבה שנתאהבה, שמאושרת היא ושיש לה נפש לערות עליה את מקורי האהבה, התום והחכמה שלה; על עצמי – שאני הוא איש, שאותו יכולה לזבה להודיע דברים כאלה בהתגלות-לב, ובכלל – על שיש בעולם עניינים טובים כאהבה ויחסים כביני ובין לזבה.

ולא חדלה לזבה לכתוב גם אחר כך, אלא שמכתביה נעשו תפלים. הכרתי, שהולכת היא ומתנוונה לאט-לאט ושהנועם המיוחד לה, שהיה ניכר בכל תג של מכתביה, הולך ועובר עולמית. כך דימיתי אז: עולמית. על אהובה היתה כותבת באותן המלים עצמן, שבהן כותבות כל האהבות. הוא היה, לפי דבריה, בר-לב כבדולח, נחמד, מפותח ו"מעניין"; ואת ה"מעניין" המפותח, הנחמד ובר-הלב כבדולח הזה היתה אוהבת ומנשקת, מנשקת ואוהבת.

שמונה חדשים אחרי נישואיה הייתי עוד פעם בביתה, כלומר בביתם.

הכל היה שם כמו שציירתי לי. לפני ולענייה לא היה עוד חינוך הקודם. בחדר היה מזנון. וכשהיתה לובה עומדת על-ידו ופניה נתונות בתוך אחת ממגירותיו, הייתי רואה את כתפיה העטופות סודר ומדמה פעם בפעם, שאותה שעה עצמה מפהקת לובה מתוך הנאה מיוחדת לתוך חללה של המגירה. הבעל הצעיר, שהיה לבוש מין חלוק, היה יושב ומעורר בי רק קושייה אחת: לשם מה זיווגוהו המקרים עם לובה? תמהתי – ולא מקנאה. היתה שעה אחת. בפינת השולחן מזה ישבתי אני ובפינת השולחן מזה ישב הוא. ידיו על השולחן וגופו מיושר, לובה נכנסה מן החדר הסמוך ושאלה:

- ביגדור, שמא תדע היכן הגפרורים?

וביגדור השיב:

- אצלי לובה.

איני שוכח את כל הפרטים. היא נגשה אליו, קרסה, תקעה את יד-שמאלה לתוך הכיס הימני – שולי חלוקו היו תלויים ברשלנות ויורדים למטה – וגיששה שם זמן מרובה יותר מדי. בוודאי היו הגפרורים בכיס אחר. ידה מבקשת ועיניה קמות, אין בהן כלום, והיא כולה, לובה כולה, אין בה כלום. ביגדור אינו מרגיש כלום. עץ הוא. ידיו על השולחן וגופו מיושר. כל עלבון-הצער, כל תפלות-הטעם וכל כיעור הצורות, המוכנים לבריות בחייהן, היו שרויים אז על פני האנשים האלה.

וכאשר שיגרת-החיים הרגילה והמנוסה, היודעת מה ומי לפנייה והפיקחית על פי דרכה, זו שעשתה מה שהיתה צריכה לעשות בלובה, נגעה אחר כך בי עצמי, הייתי ממלא אחרי כל מצוותיה מתוך הכרה שלמה, פעמים בלא רצון ופעמים גם ברצון. לזה קדמו השנים המרובות של חיי הפנימיים המכונסים בתוך עצמם, שנועם מיוחד במינו היה להם. גם אז לא הלכתי בגדולות, לא דרשתי במופלא, לא ביקשתי יותר מדי, אלא חייתי חיים שיש להם טעם ושזוהמה אינה דבקה בהם. את בני-האדם ידעתי, אם מעט ואם הרבה, ולא פקפקתי בדבר, שיש ויש טובים ביניהם. לפעמים הייתי מרגיש, שצביוני הולך ונמחה, בלא יודעים, מעט-מעט, ויש שהייתי מצטער על זה. והלכו להם הימים הלך ושטוף, עד שהזמין לי המקרה את לובה

ונתעוררו בי, בפעם הרביעית או החמישית, ההבנה המקפת, ההרגשה החריפה, ובכלל, כל ההוויה המפכה והמהנה. גל זה היה האחרון בימי-נעורי, ואחריו באו החיים הרגילים ולא הרפו עוד.

באהבה שאהבתי אשה אחת, בנישואי ובדבקותי במשפחה שלי שימשו בערבוביה יסודות מרובים ושונים, שקשה היה לי למצוא בהם את ידי ואת רגלי. בוודאי היה הכל כמו שצריך להיות. אשתי היתה אשה בינונית, ובבחינות אחדות טובה מבינונית – ואהבתי; ילדי היו יפים וטובים; דאגות-הפרנסה לא קשו מנשוא, חייתי.

מובן מאליו, שאת לובה לא שכחתי. כמעט יום-יום היתה עולה על זכרוני ועמה יחד – אותו ערב, שבו נמצאתי בביתה בפעם האחרונה, החלוק שלו, של ביגדור, והסודר החדש שלה, של לובה. מכתביה היו חביבים עלי כמעט כבאותה שנה ראשונה. אין אני יודע, אם בי היתה הסיבה, או בה, ואולם כשעברו שנים אחדות התחלתי מרגיש עם קבלת-מכתב ממנה מעין אותן הרגשות של אז, כלומר: תכתוב לה על מה שתכתוב, תכתוב לה כמה שתכתוב, והסגנון אחד הוא תמיד, ובכל פעם אני רואה בנייר את תמונתה של לובה הצעירה, עם עיניה, עם רישומי-פניה, ומרגיש את רפרופם של הימים הטובים שעברו.

ובכן, עוד פעם לובה. לא היתה לו, לעונג של קירבה, החריונות של הפרפורים הראשונים בשעתם; רפות מיוחדת וקבועה חפפה עליו. שוב לא היה באהבה מן הגירוי של אהבת-הנעורים, אלא היה בה מאותו רגש, שלכאורה מצוי הוא בין חבר לחבר ושבאמת אפשרי הוא רק בין גבר לאשה. רציתי לראות אותה, וכתבתי לה על זה. תשובתה היתה רצויה, ומעין הדברים, שאמרה לי אז בקרון: - בבקשה, בשמחה רבה! – הרגשתי בה. לנסוע אליה היה לי לא קל ולא קשה. לערעורים מצד אשתי יכולתי, אמנם, לחוש, אבל אפשר היה לי גם שלא לחוש. כל נימי הדבר היו דקות מאד ועדינות. ומפני זה עצמו ומפני שרצוני היה לנסוע – נסעתי. סבור הייתי מאיזה טעם לא-ברור, שזמן בואי אל לובה יחול בימים שביגדור לא יהיה בביתו, כלומר בעירו. אבל טעיתי. לובה נתכוונה, שיהיה דווקא, וכשנזדמנו שלשתנו יחד בפעם הראשונה רמזה לי בעיניה:

- אדרבה ואדרבה.

אולם רמז זה היה מן הרמזים הפשוטים, שאין בהם מקום לגלות פנים לכאן ולכאן.

עם כניסתי לביתה של לובה לבשה אותי רוח מיוחדת במינה. בביתי, עם כל דבקותי במשפחתי ועם כל המנהג הרגיל והתפל, שהייתי נוהג בכל הדברים והמעשים, הייתי בבחינות ידועות, ויהא לא-חשובות, צעיר למדי. לא יכולתי להסיח מלבי הסחה שלמה את העניינים, שהעסיקוני בשנות-הנעורים. כשהיו באים אלי המכרים עם נשיהם הצעירות הייתי שמח, ועם זה – יושב על הכיסא מתוך אי-מנוחה: מרגיזות אותי היו התנועות המתונות והעניינים האומרות-טובה של אורחי. וכשהייתי מסב אל שולחני, שולחן-העבודה, עם כלי-הכתיבה הטובים שעליו וקורא, מתוך שתית טה טוב-טעם ונעים-ריח, מאמר ירחוני, היתה הרגשתי נפגמת מחוסר ההתאמה שביני, כלי-הכתיבה והטה ובין כובד-ענייניו של המאמר ודיוק-סגנונו.

והנה באתי אל לובה – ופתאום נעשיתי בן-חורין מכל שיורי הבחורות. בבוקר-בבוקר הייתי קם, רוחץ ידי לפני יפה-יפה, מתלבש כהלכה, עושה את שערותי ונכנס בהכרת ערך עצמי אל החדר הסמוך והמרווח לשם אכילת פת-שחרית.

לובה היתה מקבלתני בסבר פנים טובות. היא היתה עוד יפה ואולי גם יפה מאז. מה שלא מצא חן בעיני לפני שנים אחדות נעלם עכשיו מעיני לגמרי.

"לא נשתנתה לובה, לא נשתנתה! וטוב מאד הדבר, שלא נתרחקנו זה מזו!"

כך הייתי חושב, יושב ומזין את עיני. ליבבוני השלמות שבה, פשטותה, כוח-ההבנה שבעיניה. ועל כולם – החכמה הרבה שלה. ברקי אישוני-עיניה לא צרבו עוד את פני, אלא ליטפו אותן ברוך. נתחדשה לנו אותה לשון-רמזים וחצאי-דיבורים של שלושת ימי הנוגה והזוהר הרחוקים, ודיברנו הרבה-הרבה.

היתה נכנסת ילדה בת ארבע, יפה כאמה ומשעשעת במתינותה, נכנסת מתוך תמימות ילדותית ומודיעה:

- אמא, יוצאת אני, הולכת אני!

ולובה היתה קמה ממקומה לשלח את הקטנה ושולחת אגב-קיימה מבט

בי, כאומרת: "חכמנית היא בתי, כי בתי היא".
 היתה לובה יוצאת וגם אני הייתי קם ומזמן את רגלי לצעוד בקצב
 ובמידה, פסיעות-פסיעות, על פני החדר. וכך הייתי חושב: "טוב לי כאן
 מאד, נהנה אני כאן, ומפני-מה נצטרכה לובה להיות אשתו של ביגדור ולא
 שלי? וכי רק כדי שאחת בכמה שנים נימצא, אני ולובה, ימים אחדים
 במחיצה אחת, ושמחיצה זו תנעם כל-כך לשנינו? אולי; אולי לשם זה; שהרי
 אלמלי היה להפך – כך הייתי חושב – לא היו ימים אחדים כאלה באים
 עלינו לעולם".

רוחי היתה טובה עלי. שעות בין-השמשות, ואחריהן שעות-הערב, היו
 עוברות עלי בעונג. על פי רוב היתה לובה המדברת ואני השומע. בשטף רך
 היתה מדברת ומספרת, מספרת ומדברת, ונוגעת לפעמים בדברים, שהעוויות-
 שפתייה היו מעידות עליהם, שאני הוא היחיד שנזקק להם. מובן מאליי, שגם
 בין דיבורי שלי היו דברים, שרק היא היתה היחידה הנזקקת להם.
 רישומו של ביגדור לא היה ניכר כמעט. ואף לפגיעה קלה מצדו לא
 חששתי. הרגשתי בזה את ידה הרגילה של לובה, שהשרתה על כל היחסים
 שבין שלשתנו את רוח פיקחותה השלוחה.

בוקר אחד היה ושהייתנו בפת-השחרית היתה ארוכה מן הרגיל. זה
 היה ביום שלפני האחרון. ישוב ישבתי, האזנתי לכל דבריה של לובה ובכל
 רגע ורגע התפללתי בלבי, שתגע לובה גם באותה נסיעה שלנו. ותפילתי
 נתקיימה.

- נזכרת אני באותה נסיעה – לא הזכירה לובה, אלא דיברה לה בשטף
 הרך שלה – ובעמידתך מול חלוני ובכניסתך אחר כך לתוך קרוני, ואחר-כך,
 ואחר כך, ומגוחך היה הדבר, כשהרכבת עמדה פתאום פעם אחת וכל
 הקרונות נזדעזעו...

ובתנועה אחת של שמורות-עינייה השלימה את סיפור-המעשה.

אחר כך שתקה, שתקה, ופתאום פנתה אלי ואמרה:

- וכך נסתבכו אז אצבעותינו.

הכניסה לובה את אצבעותיה לתוך אצבעותי והראתה לפי תומה, לפי
 תומה, איך נסתבכו אצבעותינו אותה שעה.

וכששבתי למחרתיים הביתה ונפניתי קצת מבני-משפחתי, נכנסתי לחדר-

עבודתי וזימנתי את רגלי לצעוד בקצב ובמידה על פני החדר. וכך הייתי חושב: "לובה חביבה עלי, לובה מוסיפה לויית יופי לחיי – ומפני מה נצטרכה להיות אשתו של ביגדור ולא שלי? וכי רק כדי שאחת בכמה שנים נימצא, אני ולובה, ימים אחדים במחיצה אחת, ושמחיצה זו תנעם לשנינו עד פרפורי-לב? – אולי; אולי לשם זה; שהרי אלמלי היה להפך – כך הייתי חושב – לא היו ימים אחדים כאלה באים עלינו לעולם".

נדפס: "השלוח", עורך - י. קלוזנר, יוני 1912.

[מנחם פוזננסקי](#)

דְּמִיּוֹת מְלוֹת

כתבים

<http://urila.tripod.com/Peamim.htm> שלוש פעמים

<http://urila.tripod.com/Nigun.pdf> ניגון אבל

<http://urila.tripod.com/Zaharurim.pdf> זהרורים

<http://urila.tripod.com/Gnessin.pdf> מוטיבים גנסיניים

<http://urila.tripod.com/Biography.pdf> אבטוביוגרפיה

ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ-ישראל
הוצאת הקיבוץ המאוחד תשי"ח

[זכרונות צילה לוי-דראפקין על א.נ. גנסין](#)

[בשנים ההן – ציליה דראפקין](#)